

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

علل و عوامل بیکاری در ایران

نویسنده: جمال خانی چزنی

استاد راهنما: جعفر عبادی

استاد مشاور: مسعود درخشان، حمید ابریشمی

سال تحصیلی: اردیبهشت 1370

توصیفگر: 245 ص. : جدول ، نمودار . شماره بازیابی 53 الف.

واژگان کلیدی: بیکاری / ایران / کشورهای در حال رشد / اشتغال / عرضه کار .

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر ، بررسی علل وعوامل بیکاری در ایران است. این رساله بااستفاده از روش کتابخانه ای انجام یافته و مباحث آن در چهار فصل تنظیم شده است : فصل اول به تعریف مفاهیمی چون جمعیت فعال اقتصادی ، اشتغال ، بیکاری ، جمعیت غیر فعال اقتصادی و کم کاری می پردازد. فصل دوم ، مبانی تئوریک بیکاری را مورد نقد و بررسی قرار میدهد. بیکاری در کشورهای توسعه نیافته در فصل سوم بررسی می شود. سرانجام فصل چهارم ، به بررسی بیکاری و علل آن در ایران می پردازد.

یافته های تحقیق نشان میدهد که طی برنامه های عمرانی رژیم پهلوی و خصوصا برنامه های چهارم و پنجم که همراه با افزایش درآمدهای نفتی بوده ، سخت اقتصادی و اجتماعی کشور متحول شده و آنرا دستخوش عدم تعادل و دوگانگی های بخشی - منطقه ای نموده است . یعنی از یک طرف اقدام به ایجاد یک صنعت با شرایطی به مراتب بهتر از نظر تکنولوژی د رمقایسه با کشاورزی نمود و از طرفی دیگر عدم تعادل منطقه ای را بین مناطق گوناگون که به طور خیلی مشخص بین شهر و روستا نمایان است را پدید آورد.

همچنین نتایج تحقیق نشان میدهد به دلیل عدم توانایی بخش کشاورزی در جذب نیروی فعال روستاها ، مازاد این نیروی انسانی مهاجرت می کند و هدایت مهاجرین به صورتی نبود که بتواند مانع اشتغال آنان در زمینه ای غیر مولد باشد . همینطور مهاجرین در جهت اهداف استراتژیک کشور هدایت نمی شدند. در نتیجه در حالیکه بخش عظیمی از کشور فاقد نیروی انسانی است ، اغلب مهاجرین به نقاط متراکم از جمله شهرهای بزرگ سرازیر می شوند که خود به تدریج در کلیه زمینه ها مسأله ساز می گردد . با مطالعه تفاوت عمیق بهره وری فعالیت های مختلف ملاحظه می شود که تا هنگامی که نتوان در جهت کاهش بهره وری فعالیتهای غیر تولیدی اقدام کرد دسته ای از فعالیتت بویژه فعالیتهای تولیدی ، نیروی انسانی خود را از دست خواهند داد.

جنبه عمده بیکاری در ایران تمرکز آن در میان جوانان و دانش آموخته هاست. تمرکز بیکاری در میان گروههای سنی جوانتر تا اندازه ای منعکس کننده تعداد نامتناسب افراد جوان در کل جمعیت است که به نوبه خود نتیجه نرخهای سریع رشد جمعیت و نیروی کار طی دو دهه گذشته می باشد. عمده ترین نارساییها و تنگناهای موجود انسانی و اشتغال کشور عبارتند از : کمبود شدید نیروی کار علمی ، فنی و تخصصی و مدیران مجرب ، توزیع نامتناسب جغرافیایی نیروی کار آزموده متخصص و ماهر و تمرکز آنها در برخی از نقاط شهری به ویژه نقاط شهر استان تهران ، پایین بودن میزان بهره وری کار ، ساخت نامتعادل و نامتناسب اشتغال مابین سطوح تخصصی بالا ، میانی و کارگر ساده

فراگیر نمودن فرهنگ کار و تلاش در کشور ، کنترل رشد جمعیت کشور از طریق سیاست‌های جمعیتی ، تعادل نسبی بخشیدن به وضعیت درآمدها ، اولویت دادن به بخش کشاورزی و توجه بیشتر به سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت در این بخش ، ایجاد امکانات بیشتر روستاها برای تشویق روستاییان به اقامت در روستا ، انتخاب تکنولوژی متناسب با موانع طبیعی کشور ، پایین نگاه داشتن قیمت‌ها و نهایتاً بهینه‌سازی شیوه‌های مدیریت در جهت تولید بیشتر از جمله پیشنهاد های تحقیق به شمار می آیند.